

Hallgatói tehetséggondozás

A drámapedagógia elméleti alapjai és gyakorlati alkalmazása

Török Simon Zsolt

Bevezetés

A drámapedagógia mint oktatási módszer és pedagógiai stratégia az utóbbi évtizedekben jelentős figyelmet kapott. A dráma mint eszköz lehetőséget biztosít a tanulási folyamatok elmélyítésére, a készségek fejlesztésére és a személyiségformálásra, mindemellett elősegíti a közösségépítést is. Ezen metodikai eszközök célja, hogy nemcsak az intellektuális, hanem az érzelmi és szociális készségeket is fejlesszék, miközben a tanulók aktívan részt vesznek a tanulási folyamatokban. A drámapedagógia elméleti háttere és alkalmazásai különböző nézőpontokból közelíthetők meg, azonban közös céljuk a kreativitás, az önkifejezés és a problémamegoldó készségek fejlesztése.

Mit jelent a drámapedagógia?

A drámapedagógia számos szerző szerint az aktív, közvetlen részvételre építő oktatási stratégia, amely lehetőséget ad a tanulóknak, hogy kreatív módon dolgozzanak fel különböző problémákat és témákat. A drámapedagógia lényege a tanulók bevonása a tanulási folyamatba, ahol a cselekvés, a szituációk és a játék segítik elő a tanulás fejlődését. Bethlenfalvy (2021) szerint a drámapedagógia segít abban, hogy a fiatalok összetett viszonyokat értsenek meg, miközben másokon keresztül saját magukat is jobban megismerhetik. Gavin Bolton (1984) elmélete alapján a drámapedagógia célja a kölcsönös megértés fejlesztése, amely a szellemi erőforrások mobilizálása révén valósul meg. A drámapedagógia nem csupán tanulási módszer, hanem a személyiség fejlesztésére, a társadalmi és érzelmi készségek növelésére is alkalmas.

Novák (2016) kiegészíti ezt azzal, hogy a drámapedagógia központi szerepet ad az aktív részvételnek, a reflektív tanulásnak, és hangsúlyozza a pedagógusok folyamatos értékelő szerepét, amely segíti a tanulók fejlődését a komplex társadalmi és személyes problémák kezelésében.

A drámapedagógia elemei

A drámapedagógia számos összetevőt tartalmaz, amelyek különböző dimenziókban segítik elő a tanulók fejlődését. A legfontosabb elemek a történetalkotás, a szituációk megteremtése és az azokhoz kapcsolódó jelentésképzés. A fikcióval való játék és a cselekvések jelentésrétegeinek feltárása szintén központi szerepet kapnak. Gabnai (2001) szerint a drámapedagógia elemei közé tartozik még a facilitáló tanári attitűd, amely elősegíti a tanulói részvételt és aktív bekapcsolódást a tanulási folyamatba. A dráma elemei közé tartozik a szituációk, a kontextus, valamint a fikció és valóság közötti kapcsolat, míg a pedagógia elemei az oktatás, a közösségi tanulás és az érzelmi intelligencia fejlesztése, amelyek dramatikus formában jelennek meg a drámapedagógiában (Bethlenfalvy, 2021).

A drámapedagógia céljai és hatásai

A drámapedagógia célja, hogy a tanulók aktívan részt vegyenek a közösségi tanulási folyamatokban, miközben személyiségük fejlődik és készségeik bővülnek. Novák (2016) kiemeli, hogy a drámapedagógia nemcsak az érzelmi és szociális kompetenciákat erősíti, hanem a kognitív, kritikus gondolkodási készségeket is fejleszti. A játékok és dramatikus szituációk segítségével a résztvevők problémamegoldó képességüket is fejleszthetik, miközben megértik a komplex társadalmi és emberi viszonyokat.

A drámapedagógia eszközként szolgálhat a személyes és társadalmi szinten megfogalmazott problémák kezelésére, miközben segít az optimális döntéshozatalban és a jövőbe mutató változások előkészítésében (Novák, 2013). Az ilyen típusú pedagógiai beavatkozások a tanulók önismeretét is fejlesztik, és segítenek abban, hogy a tanulók ne csak önállóan, hanem csoportban is képesek legyenek feladatokat megoldani és együttműködni másokkal.

Kognitív, affektív és szociális elemek

A drámapedagógiában a kognitív, affektív és szociális elemek egyaránt fontos szerepet kapnak. A kognitív elemek közé tartozik a problémafelvetés és -megoldás, a kritikus gondolkodás és a jelentésalkotás, amelyek a tanulók mentális készségeit fejlesztik. A drámapedagógia gyakorlásában a résztvevők reflektálnak saját és mások cselekedeteire, ezzel új tudást szereznek (Novák, 2016).

Az affektív elemek az érzelmi bevonódás, az empátia fejlesztése és az érzelmi önkifejezés. A drámapedagógia lehetőséget ad arra, hogy a tanulók megélik és kifejezzék érzelmeiket, miközben érzékenyebbé válnak mások érzéseire is. Az affektív kompetenciák fejlesztése hozzájárul az érzelmi intelligencia növeléséhez, ami elengedhetetlen a társas kapcsolatokban való sikeres működéshez (Bethlenfalvy, 2021).

A szociális elemek közé tartozik a kommunikációs készségek, a csoportmunka, a közösségépítés és a konfliktuskezelés. A drámajátékok során a tanulók egymásra utalt helyzetekben dolgoznak, ami elősegíti a közös célok elérését és a konfliktusok megoldását (Novák, 2016). A drámapedagógia tehát nemcsak egyéni, hanem közösségi szinten is fejleszti a tanulókat.

A drámajáték és a drámapedagógia kapcsolata

A drámajáték a drámapedagógia része, de nem azonos vele. Míg a drámajáték gyakran a szórakoztatás és közösségépítés eszköze, addig a drámapedagógia tudatos pedagógiai célokat szolgál. A drámajátékok segítenek abban, hogy a tanulók aktívan részt vegyenek a tanulási folyamatokban, miközben fejlődnek különböző kompetenciáik (Bethlenfalvy, 2021). A drámapedagógia komplex eszköztára lehetővé teszi, hogy a dramatikus elemeket a pedagógiai célok szolgálatába állítsuk, miközben a tanulók számára új tanulási élményeket biztosítunk.

A drámapedagógia alkalmazása tehát nemcsak a tanulók tanulmányi eredményeire van hatással, hanem az egész személyiségfejlődésüket támogatja. A kreatív játékokon keresztül a tanulók nemcsak szórakoznak, hanem komoly szociális és emocionális készségeket is elsajátítanak. A közösségi élmények elősegítik az empátia

fejlődését, ami különösen fontos a jövő társadalmában. A drámapedagógiai módszerek rendszeres alkalmazása hozzájárul a tanulók közötti szorosabb együttműködéshez, amely elősegíti a problémák közös megoldását és a társadalmi felelősségvállalás erősödését is (Gabnai, 2001; Novák, 2016).

Következtetés

A drámapedagógia tehát egy olyan pedagógiai módszer, amely az aktív részvétel, a kreatív kifejezés és a közösségi tanulás segítségével segíti a tanulók személyiségfejlődését és készségeik bővítését. A módszer célja, hogy a tanulók képesek legyenek reflexióval és kreativitással megoldani a társadalmi és személyes problémákat. A drámapedagógia elemei és céljai jól illeszkednek az oktatás és nevelés célkitűzéseire, így nemcsak az iskolai tanulásban, hanem szélesebb társadalmi kontextusban is alkalmazhatóak.

Irodalom

Bethlenfalvy Á. B. (2021): Drámapedagógia. Bp.

Bolton, G. (1997): A conceptual framework of classroom active behaviour. Durham theses. Durham University. <http://etheses.dur.ac.uk/1627/1/1627.pdf>

Gabnai K. (2001): Drámajátékok. Helikon Kiadó, Budapest. 9–15.

Novák G. M. (2016): Dráma és pedagógia. A drámapedagógia aktuális kérdéseiről. Neveléstudomány, Oktatás–Kutatás–Innováció, 4(2), 43–52.
<https://ojs.elte.hu/nevelestudomany/article/view/6569/5009>

Kari TDK-konferencia

2024. november 28-án a Pető András Tudományos és Szakmai Szimpózium keretében került sor a Pető András Kar TDK-konferenciájára, melynek keretében hét hallgató mutatta be tudományos diákköri kutatómunkája eredményeit:

1. Bleszák Nóra (IV. évf.): *Kerekesszékes kézilabdázók flow élménye és motivációja* (témavezető: Valentné dr. Albert Éva főiskolai adjunktus)
2. Flajsz Nóra (III. évf.): *Óvodáskorú gyermekek attitűdvizsgálata többségi és integrált óvodai környezetben* (témavezető: dr. Tenk Miklósné dr. Zsebe Andrea főiskolai tanár)
3. Kiss Evelin Veronika (IV. évf.): *A tánc és a zenés mozgásformák hatásai a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésére, a motoros, kognitív, érzelmi és szociális képességterületeken* (témavezető: dr. habil. Szilárd Zsuzsanna főiskolai tanár)
4. Kiss Kíra Laura (IV. évf.): *A gondolkodási műveletek fejlesztése meséken keresztül atipikus fejlődésmentű gyermekek körében* (témavezető: dr. Pintér Henriett főiskolai tanár)
5. Kovács Johanna (IV. évf.): *Nem vagy alig beszélő gyermekekkel foglalkozó szakemberek számára kidolgozott interakciót mérő eszköz alkalmazásának kipróbálása* (témavezető: dr. Pintér Henriett főiskolai tanár)
6. Lakó Liza (IV. évf.): *A konduktív jelleg mint pedagógiai minőség. A konduktív nevelés elméletének általános pedagógiai értelmezése történeti kontextusban* (témavezetők: dr. Balogh Brigitta főiskolai docens, dr. Földesi Renáta főiskolai docens)
7. Masri Jaffar János (III. évf.): *Szülői attitűdök a sikeres együttnevelés szolgálatában* (témavezető: dr. Tenk Miklósné dr. Zsebe Andrea főiskolai tanár)

A hallgatók közül négyen – Bleszák Nóra, Kiss Kíra Laura, Kovács Johanna és Lakó Liza – az Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Program (EKÖP) ösztöndíjasai, egy hallgató pedig – Kiss Evelin Veronika – a Kerpel-Fronius ÖdönTehetséggyondozó Program résztvevője.

A bemutatásra kerülő pályamunkákat értékelő zsűri tagjai: Feketéné dr. Szabó Éva főiskolai tanár, a zsűri elnöke; dr. Túri Ibolya főiskolai docens; dr. Frank Tamás főiskolai adjunktus; Szabó Gábor főiskolai tanársegéd, Pulay Márk tudományos segédmunkatárs.

A konferencián harmadik helyezést ért el Flajsz Nóra III. éves hallgató *Óvodáskorú gyermekek attitűdvizsgálata többségi és integrált óvodai környezetben* című munkájával, amelyet dr. Tenk Miklósné dr. Zsebe Andrea főiskolai tanár témavezetésével készített el. Második helyezett lett Kiss Kíra Laura IV. éves hallgató *A gondolkodási műveletek fejlesztése meséken keresztül atipikus fejlődésmentű gyermekek körében* című kutatással, amelyet Dr. Pintér Henriett főiskolai tanár szakmai irányításával végzett. Megosztott I. díjban részesült Kovács Johanna IV. éves hallgató *Nem vagy alig beszélő gyermekekkel foglalkozó szakemberek számára kidolgozott interakciót mérő eszköz alkalmazásának kipróbálása* című kutatásával (témavezető: dr. Pintér Henriett főiskolai tanár) és Lakó Liza IV. éves hallgató *A konduktív jelleg mint pedagógiai minőség. A konduktív nevelés elméletének általános pedagógiai értelmezése történeti kontextusban* című munkájával (témavezetők: dr. Balogh Brigitta és dr. Földesi Renáta főiskolai docensek). Az I. díjat kiérdemlő hallgatók egyben jelölést nyertek a 2025 tavaszán megrendezésre kerülő 37. Országos Tudományos Diákköri Konferenciára.